

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli den 8 Maj 1871, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt förslag om antagande af ett Svenskt myntsystem, grundadt på guld.

För handläggning af åtskilliga till Banko-Utskottet hänvisade frågor, deribland en af Herr *A. O. Wallenberg* i Första Kammaren under N:o 29 väckt motion om antagande af ett Svenskt myntsystem, grundadt på guld, har Banko-Utskottet, jemlikt 47 § Riksdags-ordningen, begärt sammanträde med Lag-Utskottet. Det sålunda genom deputerade från bemälda båda Utskott sammansatta Utskott har alltså att öfver detta ärende afgifva utlåtande.

Det af motionären framställda förslag innehåller hufvudsakligen:

1:o) att det guldmynt, som enligt Kongl. Förordningen den 31 Juli 1868 benämnes *Carolin*, deraf 31 stycken innehålla 100 gramm myntguld, skall vara myntenheten i Svenska myntsystemet, grundadt på guld;

2:o) att jemte carolinen myntstycken jemväl skulle präglas å $2\frac{1}{2}$, 5 och 10 *carolin*;

3:o) att *remedium i halt* finge å myntstycke af guld utgöra $\frac{2}{1000}$ -delar öfver eller under rätta halten, och *remedium i vigt* för myntstycke å en *carolin* och $2\frac{1}{2}$ *carolin* $\frac{2}{1000}$ -delar, samt för myntstycke å 5 *carolin* och 10 *carolin* $\frac{1}{1000}$ -del öfver eller under rätta vigten;

4:o) att tiondedelen af en *carolin* skulle vara *räkneenhet* och kallas *franc*, samt hundrededelen af en *franc* kallas *cent*;

5:o) att *silfverskiljemynt* skulle utpräglas efter den grund, att 20 *franc* innehölle 100 gramm $\frac{835}{1000}$ -delar fint silfver och $\frac{165}{1000}$ -delar koppar, hvilken blandning skulle kallas *myntsilfver*; och skulle af silfverskiljemynt präglas följande valörer, nemligen: tre *franc*, en *franc*, femtio *cent* och tjugufem *cent*;

6:o) att *remedium i halt* finge å silfverskiljemynt utgöra $\frac{3}{1000}$ -delar öfver eller under rätta halten, samt *remedium i vigt*: å 3 och 1 francstycket $\frac{5}{1000}$ -delar, å 50 centstycket $\frac{7}{1000}$ -delar och å 25 centstycket $\frac{10}{1000}$ -delar öfver eller under rätta vigten;

7:o) att *kopparskiljemynt* skulle utpräglas efter den grund, att af en blandning, innehållande 950 delar koppar, 40 delar tenn och 10 delar zink, 425 gramm så beskaffad *myntkoppar* komme att utpräglas till 40 myntstycken å 10 cent, eller 80 stycken å 5 cent eller 100 stycken å 3 cent eller 300 stycken å en cent;

8:o) att *remedium i halt eller vigt* finge å kopparskiljemyntet utgöra en procent af hvardera öfver eller under rätta halten eller vigten;

9:o) att silfverskiljemynt och kopparskiljemynt finge präglas endast för Kongl. Maj:ts och Kronans räkning;

10:o) att ingen utom Kronan skulle vara pliktig att i samma liquid emottaga mera än 10 franc i silfverskiljemynt eller 100 cent i kopparskiljemynt.

Såsom skäl för sitt förslag har motionären anført: att, sedan Riksdagen år 1869 hos Kongl. Maj:t gjort framställning derom att, enär en förändring i landets myntsystem från silfver till guld syntes önskvärd, Kongl. Maj:t måtte taga denna fråga i öfvervägande, och Kongl. Maj:t förordnat en komité, som under den 13 Augusti 1870 afgifvit ett betänkande, hvilket blifvit bland Riksdagens ledamöter utdeladt och uti hvilket betänkande dels ådagalagts att nuvarande myntsystem icke borde bibehållas, dels förordats antagande af guld såsom grund för det nya myntsystemet, som borde ansluta sig till guldfranc-systemet; så och då sålunda utredningen af frågan kunde anses fulländad, vore tiden inne för statsmakterna att öfverenskomma om det myntsystem, som borde antagas; fästade motionären uppmärksamheten derpå, att förslaget icke afsåge upphäfvande för det närvarande utaf landets nu gällande silfver-myntsystem, utan att syftmålet endast vore att dels fatta beslut om ett myntsystem grundadt på guld, hvilket tills vidare endast komme att vara fakultativt, dels myntstycken enligt detta system måtte varda präglade, på det allmänheten, innan ett nytt myntsystem obligatoriskt påbjödes, måtte kunna vinna kännedom om samt vana vid begagnandet af dithörande mynt.

Då det förevarande förslaget att nu fatta beslut om ett myntsystem, grundadt på guld, icke afser upphäfvande af landets nuvarande silfvermyntsystem, utan endast att åstadkomma ett sådant mynt, som kunde frivilligt användas, i den mån detsamma inom allmänna rörelsen befunnes fördelaktigt och framdeles, när rätta tidpunkten vore inne, kunde träda i stället för det nuvarande, så finnes väl härvid intet hinder uti 72 § Regeringsformen.

Men då det, senast vid innevarande riksdag af Kongl. Maj:t framställda förslaget om undanrödjande af detta stadgande icke vunnit Riksdagens bifall, har möjligheten att utbyta det på silfver grundade myntsystemet mot ett system, grundadt på guld, ehuru önskvärdheten deraf synes alltmera inses, blifvit åtminstone för en tid undanskjuten. Vid sådant förhållande synes, äfven med fullt erkännande af vigten utaf att de mynt, som framdeles kunna komma att blifva gällande, må på förhand varda kända och begagnade, det ännu vara för tidigt att fatta beslut om ett blifvande myntsystem *i alla dess delar*; och Utskottet får härvid särskildt fästa uppmärksamheten på den del af motionärens förslag, som afser att prägla skiljemynt. Det öfverensstämmer nemligen icke väl med begreppet om ett mynt, hvars användande endast är frivilligt, att detta mynt har ett metallvärde, som understiger prägelvärdet; och att i rörelsen jemte det lagliga silfver- och kopparmyntet utsläppa ett annat slags silfver- och kopparmynt, hvars värde i förhållande till det förra både är för den mindre vane svårt att beräkna och kan variera, synes icke böra förordas annat än för det enda fall, att sådant blifver för någon tid nödvändigt vid den slutliga öfvergången från det gamla myntsystemet till ett nytt.

För öfrigt torde en formel omständighet vid den nu förevarande frågan väl böra tagas i betraktande. Då nemligen Kongl. Maj:t, efter emottagandet af Riksdagens ofvan omförmälda, år 1869 aflåtne underdåniga skrifvelse, väl lemnat Riksdagen del af det betänkande, som den för myntfrågans utredning tillsatta komité afgifvit, men ännu icke meddelat Riksdagen sådana bestämda förslag i ämnet, om hvilkas framläggande den nämnda skrifvelsen innefattade anhållan, kan det ifrågasättas, om icke Riksdagen bör afvakta hvad Kongl. Maj:t torde komma att i detta ämne för Riksdagen föreslå.

Utskottet har ofvan angifvit, hurusom det synes ännu för tidigt att besluta om ett helt, nytt myntsystem. Emellertid kan, genom Kongl. Förordningen den 31 Juli 1868 om införande af ett mot tio francs svarande guldmynt, grunden för ett guldmyntsystem anses redan vara lagd förmedelst den i öfverensstämmelse med nämnda förordning präglade carolinen, hvilken ock såväl af Myntkomitéen, som uti den nu förevarande motionen föreslagits skola utgöra myntenheten. Det kan icke annat än lända till fördel för det såsom önskvärdt erkända slutliga genomförandet af en ändamålsenlig förändring i landets myntväsende, att guldmynt varder på förhand känt och pröfvadt; och då de betänkligheter, som möta mot utsläppande i rörelsen af ett endast frivilligt skiljemynt, innan ännu beslut fattats om det gamla myntets afskaffande, icke förefinnas i afseende på guldmynten, finner Utskottet, som hoppas att de utaf vissa bland nuvarande värdebestämningar beträffande carolinen förorsakade hinder mot dennas allmänna gångbarhet må blifva undanröjda, det kunna utgöra en ändamålsenlig förberedelse till vidare åtgärder i afse-

ende på myntväsendet att, jemte carolinen, äfven större myntstycken i guld präglas. De beträffande sådana större guldmynt framställda förslagen öfverensstämma sins emellan i afseende på såväl valörerna som öfriga bestämmelser rörande dylika mynt, och från dessa, af sakkunniga män förordade bestämmelser finner Utskottet ingen anledning att föreslå någon afvikelse.

Med afseende på de af Utskottet nu anförda omständigheter, får Utskottet till Riksdagen hemställa,

att, med afslag å den förevarande motionen i öfrigt, Riksdagen måtte besluta att uti underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes, då lämpligt synes, låta prägla guldmynt, grundade på carolinen såsom myntenhet, å valörer af två och en half, samt fem carolin, med iakttagande af de bestämmelser i anseende till vikt och finhet, som blifvit föreslagna af de utaf Kongl. Maj:t förordnade komiterade för afgifvande af förslag till de förändrade stadganden, som kunde finnas erforderliga för öfvergången till ett nytt myntsystem.

Stockholm den 8 Maj 1871.

På Utskottets vägnar:

J. von Schwerin.

Reservationer:

af Herrar *De Maré* och *Agardh*: "Då Kongl. Maj:t i nådig proposition till 1868 års riksdag förklarat sig anse att präglande af guldmynt af 25 francs valör borde ifrågakomma så snart en gång Frankrike beslutat sig för att utgifva ett dylikt mynt; och Riksdagen i sitt svar på denna Kongl. proposition (skrifvelsen N:o 40) utlåtitt sig sålunda: "I afseende på Eders Kongl. Maj:ts förslag i hvad detsamma rörer prägling af guldmynt motsvarande 25 francs, bör Riksdagen tillkännagifva, hurusom Riksdagen antager,

att, när utgifvande af mynt å denna valör blifver beslutadt af de makter, som ingått myntkonventionen af år 1865, samt Eders Kongl. Maj:t på grund deraf anbefaller pröfning af dylika mynt, åt desamma gifves en sådan form att de blifva för internationelt bruk lämpliga"; så torde häraf framgå, att både Konung och Riksdag redan, och för icke längre än 3 år sedan, utlåtit sig om tidpunkten, då präglandet af mynt å 25 francs valör borde ifrågakomma. Då nu, så vidt känt är, hvarken Frankrike eller de andra konventionsstaterna beslutat utgifvande af mynt å nämnda valör; då de sedan 1868 timade händelserna visserligen icke äro af natur att föranleda Sverige till ett tidigare utgifvande af nämnda mynt; och än mindre skäl torde vara för handen att prägla myntstycken af än högre valörer, förrän andra stater derom fattat beslut; så torde häraf framgå,

att Herr Wallenbergs motion äfven i denna del torde anses icke böra till någon Riksdagens åtgärd föranleda."

af Herr Grefve *Sparre*: "Emot Utskottets beslut att från sin tillstyrkan utlemna *10 carolin-stycket* får jag reservera mig. Då frågan för närvarande blifvit begränsad till en framställning angående prägling af större guldmynt;

då den föreslagna framställningen endast innehåller att sådan prägling må ifrågakomma *då Kongl. Maj:t finner lämpligt*;

då de större guldmynten kunna med större noggranhet och mindre kostnad präglas; samt

då Kongl. Myntkomitéen *tillstyrkt* präglingen af $2\frac{1}{2}$, 5 och 10 carolin-stycken;

så får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen nu behagade besluta: att i den föreslagna underdåniga skrifvelsen må intagas den önskan, att jemväl *10 carolin-stycke* må präglas, då Kongl. Maj:t finner lämpligt."